

Alternativbehandleren har faktisk ikke lov til å si at han kan behandle noen sykdommer, skriver **Pernille Nylehn.**

Lov og rett i alternativbransjen

I februar gjennomførte Forbrukerrådet og Helsetilsynet tilsyn med markedsføringen av alternativ medisin, og fant at mange behandlere kom med ulovlige påstander. Noen av bruddene var alvorlige, for eksempel var det flere behandlere som påsto de kunne behandle kreft og andre alvorlige sykdommer.

Man kan mene mye om alternativ medisin, men de fleste er enige om at utøverne bør følge lover og regler. Men hva sier egentlig loven? Her er et lynkurs.

Alternativ medisin er regulert av Lov om alternativ behandling, som kom i 2004 og erstattet den såkalte Kvakksalverloven fra 1936. Markedsføringen er regulert i en egen forskrift.

DET MEST slående trekket ved loven er at den ikke sier hva en alternativbehandler er, eller hvem som kan utøve alternativ medisin. En alternativbehandler defineres som «den som tilbyr eller utøver alternativ behandling», altså en sirkeldefinisjon. I realiteten kan hvem som helst åpne en klinikk på hjørnet og kalle seg alternativ behandler, det finnes nemlig ingen lisens eller krav om utdanning eller kompetanse. Det finnes ingen beskyttede titler, hvem som helst kan kalle seg f.eks. homeopat eller akupunktør, selv om vedkommende kanskje bare har noen helgekurs. Dette er viktig for forbrukerne å være klar over, og det er lurt å spørre behandleren hva slags bakgrunn han har, og om han er medlem av en fagorganisasjon.

DET FINNES et offentlig register for alternativbeholdere, men det er bare knapt 3000 av landets 10-15.000 utøvere som har registrert seg. Medlemskap i dette registeret betyr ikke at man har lisens eller godkjenning fra det offentlige. Det som kreves for å registrere seg, er at man er medlem

i en organisasjon som oppfyller visse krav, men myndighetene gjør ingen faglig vurdering av organisasjonen eller utøveren.

HVA HAR så en alternativbehandler lov til å gjøre?

Kort sagt: Han har ikke lov til å behandle sykdommer. Det gjelder ikke bare alvorlige sykdommer som kreft eller hjertesykdom, han har faktisk ikke lov til å si at han kan behandle noen sykdommer. Han kan kun behandle plager og symptomer, som trøtthet, svimmelhet, smerter, fordøyelsesbesvær etc. Han har heller ikke lov til å stille diagnoser. Reglene om markedsføring følger samme logikk: Man har lov til å opplyse om hva man driver med og hva slags behandling man tilbyr, men man har ikke lov til å si at man kan behandle konkrete sykdommer.

OPPSUMMERT: Hvem som helst kan kalle seg alternativ behandler, det kreves ingen formelle kvalifikasjoner, og man trenger ikke registrere seg hvis man ikke vil. Loven skiller ikke mellom en frisør som kaller seg akupunktør, og en som er akupunktør med mange års utdanning. Og ingen av dem har lov til å behandle sykdommer, eller si hva de kan behandle. Det er ganske forvirrende for både utøvere og pasienter.

DET FINNES heller ikke noen fungerende tilsynsmyndighet, eller erstatningsordning hvis det skjer noe galt. Helsetilsynet driver bare tilsyn med helsepersonell, og Forbrukerrådet har i praksis ikke kapasitet til å holde oppsyn med bransjen.

Jeg skulle ønske vi hadde et mer logisk regelverk. Det handler om at forbrukerne skal vite hva de kan vente, og ha et minimum av sikkerhet. Slik systemet er nå, har man ingen sikkerhet for at den behandleren man går til kan faget sitt, eller har satt seg inn i reglene.

Pernille Nylehn er spesialist i allmenntilleggsmedisin. Hun arbeider i Rehabilitering Vest i Haugesund
pernille.nylehn@kleppnett.no